Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Koopmans O'Keeffe Bosco

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Ιανουαρίου 1984.

Ο γραμματέας
κ.α.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματέας

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

T. Koopmans

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγών που έχουν ασκήσει κατά του κοινοτικού οργάνου στο οποίο υπηρετούν πολλοί υπάλληλοι της Επιτροπής [2], του Συμβουλίου [3] και του Κοινοβουλίου [4] με τις οποίες ζητούν να εξεταστεί η νομιμότητα των κανονισμών του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και του καθεστώτος του εφαρμοζομένου στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών, και του κανονισμού 161/80, περί προσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοι-

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.

2 — Υπόθεση 211/80, Michel Advernier κ.λ., και συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 219 έως 228, 230 έως 235, 237, 238 και 240 έως 242/80, Maurice André κ.λ.

3 — Υπόθεση 260/80, Ivar Andersen κ.λ.

4 — Υπόθεση 262/80, Kirsten Andersen κ.λ.

νοτήτων καθώς και των συντελεστών αναπροσαρμογής που εφαρμόζονται επί των αποδοχών και των συντάξεων αυτών [1] ή του πρώτου μόνο κανονισμού [2].

Τα πραγματικά περιστατικά από τα οποία ανέκυψαν οι προσφυγές αυτές και τα νομικά ζητήματα ουσίας που τίθενται είναι ίδια με αυτά στην υπόθεση 64/80, Giuffrida και Campogrande, επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Φεβρουαρίου 1981 [3]. Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτη την προσφυγή ακύρωσης του κανονισμού 160/80 την οποία άσκησαν, βάσει του άρθρου 173, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης, κατά του Συμβουλίου ένας υπάλληλος του οργάνου αυτού και ένας υπάλληλος της Επιτροπής.

Στις υπό κρίση υποθέσεις όμως το Δικαστήριο θα πρέπει κατά πάσα πιθανότητα να λάβει θέση επί της ουσίας λόγω της διαφορετικής νομικής βάσης τους. Οι προσφυγές αυτές είναι ή μπορούν να νοηθούν, όπως λέγεται, ως υπαλληλικές προσφυγές, που ασκούνται δυνάμει των άρθρων 179 της Συνθήκης και 91 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, επ' ευκαιρία των οποίων γίνεται χρήση του μηχανισμού του άρθρου 184 της Συνθήκης για τον παρεμπίπτοντα έλεγχο της νομιμότητας κανονισμών. Οι προσφυγές πράγματι στρέφονται [4] ή μπορούν να έχουν την έννοια ότι στρέφονται εν μέρει [5] κατά ορισμένων εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών των προσφευγόντων και ορισμένων εκκαθαριστικών σημειωμάτων για καθυστερούμενες αποδοχές τα οποία θεωρούνται άκυρα διότι έχουν υπολογιστεί κατ' εφαρμογή των κανονισμών 160 και 161/80 για τους οποίους προβάλλεται έλλειψη νομιμότητας [6].

Παρόμοιες προσφυγές έχουν ασκηθεί επίσης από υπαλλήλους του Δικαστηρίου [7], του Ελεγκτικού Συνεδρίου [8] και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [9]. Στις υπό κρίση υποθέσεις όμως αναβλήθηκε sine die η κατάθεση του υπομνήματος αντικρούσεως του θεσμικού οργάνου και των άλλων ενδιαφερομένων οργάνων. Η διαδικασία κατά του Κοινοβουλίου, κατόπιν αιτήσεως των προσφευγόντων, προχώρησε και περατώθηκε διότι ένα σκέλος ενός από τους λόγους ακυρώσεως αφορά άμεσα το όργανο αυτό και οι ενδιαφερόμενοι προσδοκούσαν απάντηση επί της ουσίας. Ως προς το σημείο αυτό, όμως, το Κοινοβούλιο επαφέθηκε στην κρίση του Δικαστηρίου και περιόρισε τις παρατηρήσεις του κυρίως στα ζητήματα του παραδεκτού.

I — Επειδή το ιστορικό και οι λόγοι από τους οποίους ανέκυψαν οι διαφορές περιγράφονται λεπτομερώς στην απόφαση Giuffrida και Campogrande [10] καθώς και στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Reischl επί της υποθέσεως αυτής [11], μπορώ να τα εκθέσω συνοπτικά.

1. Στόχος του κανονισμού 160/80 ήταν να εξαλείψει τα χρηματικά οφέλη ορισμένων υπαλλήλων (με οικογενειακά βάρη, δικαιούχων αποζημίωσης εκπατρισμού) κατόπιν

1 — Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις, André κ.λ.

2 — Λοιπές υποθέσεις.

3 — Συλλογή 1981, σ. 693.

4 — Οι μη συνεκδικαζόμενες υποθέσεις.

5 — Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις.

6 — Στις μη συνεκδικαζόμενες υποθέσεις, αμφισβητείται το κύρος μόνο του κανονισμού 160/80.

7 — Υπόθεση 261/80, Jan Lens κατά Δικαστηρίου.

8 — Υπόθεση 259/80, Caroline Buick-Lucas κ.λ. κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου.

9 — Υπόθεση 263/80, John Baker κ.λ. κατά Κοινωνικής και Οικονομικής Επιτροπής.

10 — Περιστατικά — I. Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία, Συλλογή 1981, σ. 695 και 696.

11 — Συλλογή 1981, σ. 704 έως 708.

της ενσωμάτωσης το 1976 [1] στους μισθολογικούς πίνακες του διορθωτικού συντελεστή για τις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο και της επακόλουθης αναπροσαρμογής των άλλων διορθωτικών συντελεστών. Για το σκοπό αυτό το άρθρο 1 του κανονισμού μείωσε στις μισθολογικό πίνακα τους μισθούς αυτούς όλων των μόνιμων και των λοιπών υπαλλήλων [2]. Για τους υπαλλήλους όμως που έτσι είχαν υποστεί μείωση των καθαρών αποδοχών τους, το άρθρο 2 του κανονισμού διατήρησε τον προηγούμενο βασικό μισθό.

Η τελευταία αυτή διάταξη είχε εφαρμογή μόνο σε πολύ μικρό αριθμό υπαλλήλων διότι ο κανονισμός 161/80, που άρχισε να ισχύει αυθημερόν, στο πλαίσιο της περιοδικής εξέτασης του επιπέδου αποδοχών, οδήγησε σε αύξηση των βασικών μισθών [3]. Ο κανονισμός 161/80 κατήργησε επιπλέον τον κανονισμό 160/80, πλην του άρθρου 2.

Θα έχω την ευκαιρία να αναφέρω πληθώρα πραγματικών περιστατικών εξετάζοντας τα ουσιαστικά νομικά ζητήματα που ανακύπτουν από τις υποθέσεις αυτές.

2. Λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου των προσφυγών, στο στάδιο αυτό θα προσθέσω όμως ακόμη ότι οι εκ μέρους της Επιτροπής πρώτες ατομικές πράξεις εφαρμογής του κανονισμού 160/80 αφορούσαν την καταβολή στις 27 και 28 Φεβρουαρίου 1980 καθυστερούμενων αποδοχών για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο 1980. Στο κοινοτικό όργανο αυτό οι πρώτες μηνιαίες αποδοχές που υπολογίστηκαν βάσει των μισθολογικών πινάκων που όρισε ο κανονισμός αυτός καταβλήθηκαν το Μάρτιο 1980. Στη γενική γραμματεία του Συμβουλίου οι καθυστερούμενες αποδοχές καταβλήθηκαν στις 9 και 10 Φεβρουαρίου 1980 και κάλυπταν την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1979 έως 31ης Ιανουαρίου 1980. Οι πρώτες μηνιαίες αποδοχές που υπολογίστηκαν βάσει των νέων μισθολογικών πινάκων καταβλήθηκαν στα τέλη Φεβρουαρίου 1980, τα δε εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών απεστάλησαν στους ενδιαφερόμενους το Μάρτιο. Στο Κοινοβούλιο η χρονολογική σειρά ήταν ίδια με αυτήν του Συμβουλίου, μόνο που τα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών του Φεβρουαρίου 1980 απεστάλησαν νωρίτερα στους ενδιαφερόμενους υπαλλήλους.

Στην υπόθεση Advernier και λοιποί και στις υποθέσεις κατά του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου, οι προσφεύγοντες υπέβαλαν εμπρόθεσμα ενώπιον της αρμόδιας αρχής ένσταση κατά των εκκαθαριστικών σημειωμάτων που έλαβαν, ένσταση που στηρίζεται στην ίδια νομική επιχειρηματολογία. Εμπρόθεσμα επίσης υπέβαλαν ενστάσεις κατά της Επιτροπής οι προσφεύγοντες στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις.

Επί των ενστάσεων αυτών, εκδόθηκε ρητή απορριπτική απόφαση της Επιτροπής στις 28 Ιουλίου 1980 και του Συμβουλίου στις 7 Οκτωβρίου 1980. Το Κοινοβούλιο δεν απάντησε εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, οπότε η σιωπή του ισοδυναμεί προς σιωπηρή απορριπτική απόφαση [4].

3. Οι προσφεύγοντες άσκησαν τις υπό κρίση προσφυγές στις 27 Οκτωβρίου [5], 28 Οκτωβρίου [6] και 25 Νοεμβρίου 1980 [7].

Με διάταξη της 8ης Ιουλίου 1981 το Δικαστήριο έκρινε απαράδεκτες τις προσφυγές κατά του Συμβουλίου στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις. Το Δικαστήριο έκρινε ότι οι προσφυγές αυτές υπαλλήλων της Επιτροπής, καθόσον ασκήθηκαν βάσει του άρθρου 179 της Συνθήκης, δεν στρέφονται

1 — Βάσει του κανονισμού 3177/76 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, πρώτου κανονισμού εφαρμογής της μεθόδου υπολογισμού για την περιοδική αναθεώρηση του επιπέδου αποδοχών, η οποία αποφασίστηκε από το Συμβούλιο στις 19 Ιουνίου 1976.

2 — Άρθρο 1 του κανονισμού.

3 — Βάσει του «εκκαθαρισμένου» μισθολογικού πίνακα του άρθρου 1 του κανονισμού 160/80.

4 — Άρθρο 90, παράγραφος 2, in fine.

5 — Υπόθεση 211/80, κατά της Επιτροπής.

6 — Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις.

7 — Υποθέσεις 260 και 262/80 κατά, αντίστοιχα, Συμβουλίου και Κοινοβουλίου.

κατά της αρμόδιας αρχής στο μέτρο που αφορούν το Συμβούλιο, και πρόσθεσε ότι

«επειδή οι κανονισμοί 160/80 και 161/80 δεν αποτελούν ούτε αποφάσεις, παραλήπτες των οποίων είναι οι προσφεύγοντες, ούτε αποφάσεις, οι οποίες παρόλο που εκδίδονται ως κανονισμοί τους αφορούν άμεσα και ατομικά, οι προσφυγές είναι επίσης απαράδεκτες καθόσο στηρίζονται στο άρθρο 173 της Συνθήκης ΕΟΚ».

Κατ' αίτηση ιδίως των προσφευγόντων χορηγήθηκαν αναβολές με την ελπίδα να επιτευχθεί εξωδικαστικός συμβιβασμός. Μετά από αποτυχία των διαπραγματεύσεων, επανήρχισε η διαδικασία.

Ενδείκνυται να εξετάσω πρώτα τα ζητήματα παραδεκτού και έπειτα να εξετάσω την ουσία.

II — Το παραδεκτό

1. Παραδεκτό των προσφυγών κατά της Επιτροπής στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις

Η συζήτηση μεταξύ των προσφευγόντων και της Επιτροπής επί του ζητήματος αυτού χαρακτηριζόταν μέχρι τέλους από κάποια παρανόηση. Ενώ η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως αφορούσε τις προσφυγές μόνο στο μέτρο που ζητούν την ακύρωση των κανονισμών 160 και 161/80 του Συμβουλίου, στην απάντησή τους οι προσφεύγοντες επανέλαβαν τα επιχειρήματα που είχαν προβάλει για να αντικρούσουν την ένσταση απαραδέκτου εκ μέρους του Συμβουλίου, και τα οποία το Δικαστήριο απέρριψε στη συνέχεια με την πιο πάνω διάταξη. Επειδή οι προσφεύγοντες έκριναν προτιμότερο το Δικαστήριο να αποφανθεί επί του παραδεκτού προτού εξετάσει την ουσία, περιόρισαν επιπλέον το αντικείμενο του υπομνήματος αυτού στα ζητήματα παραδεκτού και ζήτησαν να απαντήσουν επί της ουσίας με ξεχωριστό δικόγραφο. Το αίτημα αυτό δεν έγινε δεκτό και η Επιτροπή περιορίστηκε επίσης με τον ίδιο τρόπο στην ανταπάντησή της, τονίζοντας όμως ότι δεν αμφισβητούσε εντελώς το παραδεκτό των προσφυγών.

Κατά τη γνώμη μου, στο μέτρο που οι προσφυγές αυτές έχουν ως άμεσο στόχο την ακύρωση των κανονισμών του Συμβουλίου 160 και 161/80 είναι προφανώς απαράδεκτες για τους λόγους που έχουν ήδη εκτεθεί στη διάταξη του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1981. Στρέφονται όμως επίσης «κατά του τρόπου με τον οποίον υπολογίστηκε ο μισθός κατ' εφαρμογή» των δύο αυτών κανονισμών. Μπορεί επομένως να υποτεθεί ότι ζητούν την ακύρωση των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών που υπολογίστηκαν κατ' εφαρμογή των πιο πάνω κανονισμών, των οποίων το κύρος τίθεται έτσι έμμεσα υπό αμφισβήτηση όπως και στις άλλες υποθέσεις.

2. Ένσταση απαραδέκτου που πρότεινε το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο

α) Το *Συμβούλιο* αμφισβητεί το παραδεκτό της προσφυγής καθόσον ζητεί την ακύρωση της ρητής απόφασης του γενικού γραμματέα του, της 7ης Οκτωβρίου 1980, η οποία απέρριψε τις διοικητικές ενστάσεις των προσφευγόντων.

Θεωρώ ότι ο ισχυρισμός του Συμβουλίου είναι περιορισμένος. Το όργανο αυτό δεν αρνείται ότι οι παραπάνω προσφυγές είναι παραδεκτές στο μέτρο που αμφισβητούν τη νομιμότητα των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών και καθυστερούμενων αποδοχών και, έμμεσα, τη νομιμότητα κανονισμού δυνάμει του οποίου υπολο-

γίστηκαν. Το Συμβούλιο θεωρεί μόνο ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλουν τη ρητή απόφαση που απέρριψε τη διοικητική ένστασή τους. Ισχυρίζεται ότι η ακύρωση πράγματι της απόφασης αυτής δεν θίγει ούτε τα αποτελέσματα του κανονισμού, κατά του οποίου οι προσφεύγοντες προέβαλαν ένσταση ελλείψεως νομιμότητας, ούτε και τα αποτελέσματα των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών και καθυστερούμενων αποδοχών τα οποία αποτελούν τις απευθείας προσβαλλόμενες πράξεις.

Θεωρώ αβάσιμη την άποψη αυτή. Νομίζω ότι οι υπάλληλοι έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλλουν τις αποφάσεις με τις οποίες απορρίπτονται διοικητικές ενστάσεις κατά πράξεων όπως τα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών και καθυστερούμενων αποδοχών, διότι οι αποφάσεις αυτές επιβεβαιώνουν το κύρος των πράξεων αυτών κατά τρόπο ρητό και με την ενδεδειγμένη αιτιολογία. Γενικά θα ήταν εξάλλου κάπως παράλογο να είναι παραδεκτή μια προσφυγή καθόσον στρέφεται κατά βλαπτικής πράξεως και να είναι απαράδεκτη καθόσον ασκείται κατά της ρητής απόρριψης διοικητικής ένστασης κατά της πράξεως αυτής, η οποία αποτελεί το αναγκαίο επακόλουθό της στο σύστημα των ενδίκων μέσων που προβλέπει ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης.

6) Παρόλο που το *Κοινοβούλιο* επαφίεται στην κρίση του Δικαστηρίου, εκφράζει αμφιβολίες επί του παραδεκτού των προσφυγών που έχουν ασκηθεί εναντίον του. Έχει δύο ειδών επιφυλάξεις· αφορούν την προσφυγή αφενός μεν καθόσον στρέφεται κατά των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών και καθυστερούμενων αποδοχών, αφετέρου δε καθόσον κάνει χρήση των δυνατοτήτων που παρέχει το άρθρο 184 της Συνθήκης.

Επί του πρώτου σημείου, ο συλλογισμός του Κοινοβουλίου εκκινεί από την υπόθεση ότι, βάσει του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, μόνο απόφαση της διοίκησης μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διοικητικής ένστασης και στη συνέχεια, ενδεχομένως, προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου. Κατά το Κοινοβούλιο όμως, τα υπό κρίση εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών και καθυστερούμενων αποδοχών δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αποφάσεις που λαμβάνει η διοίκηση, διότι δεν αποτελούν παρά μόνον εκτέλεση των κανονιστικών διατάξεων τις οποίες οι προσφεύγοντες κρίνουν παράνομες. Με άλλα λόγια, η διοίκηση του Κοινοβουλίου, αποστέλλοντας τα εκκαθαριστικά αυτά σημειώματα, δεν έλαβε καμιά απόφαση· απλώς εκτέλεσε έναν κανονισμό του Συμβουλίου ο οποίος τη δεσμεύει.

Η επιχειρηματολογία αυτή, λογική a priori, εντούτοις πρέπει να απορριφθεί υπό το φως της νομολογίας του Δικαστηρίου. Στη νομολογία έχει γίνει κατ' επανάληψη δεκτό ότι τα εκκαθαριστικά σημειώματα μπορούν να αποτελέσουν βλαπτικές πράξεις από τις οποίες αρχίζουν να τρέχουν οι προθεσμίες για υποβολή ιεραρχικά ένστασης και άσκησης προσφυγής [1]. Είναι δύσκολο να γίνει δεκτή η ανάλυση των εν λόγω δικαστικών αποφάσεων που κάνει το Κοινοβούλιο, σύμφωνα με την οποία οι αποφάσεις αυτές απλώς σημειώνουν ότι η παραλαβή εκκαθαριστικού σημειώματος αποδοχών αποτελεί το σημείο από το οποίο αρχίζει να τρέχει η προθεσμία για υποβολή ιεραρχικά ένστασης. Από το ακόλουθο απόσπασμα της απόφασης Reinarz, το οποίο

1 — Δεύτερο τμήμα, 21 Φεβρουαρίου 1974, Roswitha Kortner, σύζυγος Schots, κ.λ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνεκδικασθείσες υποθέσεις 15 έως 33, 52, 53, 57 έως 109, 116, 117, 123, 132 και 135 έως 137/73, Recueil σ. 177, ιδίως σκέψεις 14 έως 19, σ. 189· δεύτερο τμήμα, 21 Μαΐου 1981, Andreas Reinarz κατά Επιτροπής, Recueil σ. 1311, σκέψη 10, σ. 1321.

παραθέτω, καθίσται αδύνατη αυτή η συσταλτική ερμηνεία:

«Βλαπτική πράξη στην προκειμένη περίπτωση αποτελεί το πρώτο εκκαθαριστικό σημείωμα αποδοχών Μαΐου 1974 από το οποίο ο προσφεύγων μπόρεσε να διαπιστώσει ποια μέθοδος χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό» [1].

Και χωρίς να είχα παραθέσει το απόσπασμα αυτό, νομίζω ότι, εφόσον στη νομολογία του Δικαστηρίου έχει γίνει δεκτό ότι από ένα εκκαθαριστικό σημείωμα αποδοχών αρχίζουν να τρέχουν οι προθεσμίες για ένδικη προστασία, η νομολογία χαρακτηρίζει έμμεσα αυτή την κατηγορία εγγράφων ως βλαπτικές πράξεις. Νομίζω ότι δεν μπορεί να υπάρξει άλλη λύση, λόγω της διατύπωσης του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού, το οποίο προβλέπει ότι οι ενστάσεις πρέπει να στρέφονται κατά βλαπτικής πράξης η οποία μπορεί να έχει τη μορφή, όπως στις υπό κρίση υποθέσεις, μέτρου ατομικού χαρακτήρα και ότι η προθεσμία για τις ενστάσεις αυτές αρχίζει να τρέχει από την ημέρα που κοινοποιείται η απόφαση στον παραλήπτη.

Το Κοινοβούλιο αποκρούει επίσης την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας που προβάλλεται κατά του κανονισμού 160/80 και η οποία συνοδεύει το αίτημα για ακύρωση των εκκαθαριστικών σημειωμάτων. Υποστηρίζει ότι το άρθρο 184 της Συνθήκης — το οποίο επιτρέπει, παρά τη λήξη της προθεσμίας για την άσκηση προσφυγής, κάθε διάδικος σε διαφορά όπου τίθεται υπό αμφισβήτηση η ισχύς κανονισμού του Συμβουλίου να μπορεί να επικαλεστεί ενώπιον του Δικαστηρίου το ανεφάρμοστο του κανονισμού αυτού για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 173 πρώτη παράγραφος — απαλλάσσει μόνο από την τήρηση της προθεσμίας εντός της οποίας πρέπει να ασκηθεί η προσφυγή, επί ποινή απαραδέκτου.

1 — Συλλογή 1981, σ. 1321.

Το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι στις προκείμενες δίκες δεν είναι δυνατό να τίθεται υπό αμφισβήτηση παρεμπιπτόντως το κύρος του κανονισμού 160/80, αφότου το Δικαστήριο με την απόφασή του της 26ης Φεβρουαρίου 1980 έκρινε απαράδεκτη την προσφυγή ακύρωσής του, κατ' εφαρμογή του άρθρου 173, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης. Για την ταυτότητα των νομικών λόγων, το απαράδεκτο της απευθείας αυτής προσφυγής, λόγω της κανονιστικής φύσης της προσβαλλόμενης πράξης, συνεπάγεται απαράδεκτο της παρεμπίπτουσας προσφυγής.

Η άποψη αυτή, όπως και η προηγούμενη, έρχεται σε αντίθεση προς τη νομολογία του Δικαστηρίου. Ήδη από την απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1962 στην υπόθεση Wöhrmann [2], το Δικαστήριο έκρινε ότι

«το άρθρο 184 έχει ... στόχο να προστατεύσει τον πολίτη από εφαρμογή παράνομου κανονισμού» [3].

Το Δικαστήριο αποσαφήνισε στη συνέχεια την άποψη αυτή με την απόφαση της 6ης Μαρτίου 1979, Simmenthal [4] όπου έκανε δεκτό ότι

«το άρθρο 184 της Συνθήκης ΕΟΚ αποτελεί έκφραση γενικής αρχής η οποία παρέχει σε κάθε διάδικο, προκειμένου να επιτύχει ακύρωση απόφασης που τον αφορά άμεσα και ατομικά, το δικαίωμα να προσβάλει το κύρος προγενέστερων πράξεων των οργάνων που αποτελούν τη νομική βάση της προσβαλλόμενης απόφασης, *αν ο διάδικος αυτός δεν είχε δικαίωμα να ασκήσει, δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης, προσφυγή κατά των πράξεων αυτών,* των οποίων υφίσταται έτσι τις συνέπειες χωρίς

2 — Wöhrmann KG και Lütticke GmbH κατά Επιτροπής, Recueil 1962, σ. 965.

3 — Recueil σ. 979.

4 — SpA Simmenthal κατά Επιτροπής, υπόθεση 92/78 (Simmenthal IV), Recueil σ. 777.

να είναι σε θέση να ζητήσει την ακύρωσή τους» [1].

Όπως σημείωσαν και οι προσφεύγοντες, προσθέτω ότι σε προηγούμενη υπόθεση υπαλληλικής διαφοράς η προσφυγή είχε ασκηθεί κατά της ατομικής απόφασης με την οποία δεν είχε γίνει δεκτό να χορηγηθεί στον προσφεύγοντα χρηματική παροχή (η αποζημίωση εκπατρισμού) που προβλέπεται από κανονισμό [2] χωρίς να έχει εκφραστεί η παραμικρή αμφιβολία για το παραδεκτό της [3].

III — Η ουσία

Εφόσον επομένως δέχομαι ότι οι προσφυγές είναι παραδεκτές, αρχίζω την κυρίως εξέταση των ουσιαστικών λόγων. Θεωρώ όμως χρήσιμο να αναφέρω προηγουμένως ότι

— ορισμένοι από τους λόγους αυτούς έχουν ήδη προβληθεί στην υπόθεση Giuffrida και Campogrande, εδώ όμως αποτελούν αντικείμενο βαθύτερης συζήτησης,

— ορισμένοι λόγοι που προβάλλονται στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις έχουν ουσιαστικά το ίδιο περιεχόμενο με τους λόγους που προβάλλονται στις άλλες υποθέσεις, όπου όμως έχουν επαυξηθεί σημαντικά,

— εντός κάθε ομάδας υποθέσεων (συνεκδικαζόμενες και λοιπές υποθέσεις), ανευρίσκονται ενίοτε αρκετά στενές σχέσεις μεταξύ των διαφόρων λόγων.

Συμβαίνει επίσης το ίδιο επιχείρημα να προβάλλεται στο πλαίσιο πολλών λόγων· σε τέτοια περίπτωση, θα το εξετάζω άπαξ μόνον.

Α — Όλοι οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η αιτιολογία του κανονισμού 160/80 είναι πεπλανημένη καθόσον η δεύτερη αιτιολογική του σκέψη αναφέρει ότι ο τρόπος με τον οποίο έγινε το 1976 η ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών στους πίνακες βασικών μισθών «προκάλεσε μη ηθελημένες προσαυξήσεις των αποδοχών».

1. Κατά την άποψή τους, από πληθώρα στοιχείων αποδεικνύεται ότι το Συμβούλιο ηθελημένα επέλεξε μια μέθοδο ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών, η οποία συνεπάγεται καθαρές προσαυξήσεις του μισθού ορισμένων υπαλλήλων, συγκεκριμένα των αρχηγών οικογένειας και των δικαιούχων αποζημίωσης εκπατρισμού.

Τρεις μήνες πριν από την έκδοση της απόφασης της 29ης Ιουνίου 1976, οι εκπρόσωποι του προσωπικού είχαν προειδοποιήσει το Συμβούλιο για τις ανισότητες που θα επέρχονταν από τη θέση σε λειτουργία του προβλεπόμενου συστήματος, Εν πάση περιπτώσει, δεν ήταν δυνατό το Συμβούλιο να αγνοεί τη συνέπεια αυτή, λαμβανομένου υπόψη του επιπέδου επιμόρφωσης των εμπειρογνωμόνων του και των αποτελεσμάτων από τις προηγούμενες ενσωματώσεις.

Εξάλλου, από την πρόταση της Επιτροπής για τροποποίηση του κανονισμού 3177/76 της 18ης Ιουλίου 1977 και από έγγραφο της γενικής διεύθυνσης προσωπικού και διοίκησης της 8ης Νοεμβρίου 1977 αποδει-

1 — Simmenthal, σκέψη 39, Recueil σ. 800 (υπογράμμιση δική μου)· βλ. επίσης, συμφ., τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Dutheillet de Lamothe στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 9 και 11/71, Compagnie d'Approvisionnement et Grands Moulins de Paris, Recueil 1972, σ. 413.

2 — Άρθρο 21, παράγραφος 2, στοιχείο 2, του κανονισμού 912/78 του Συμβουλίου.

3 — Δεύτερο τμήμα, 16 Οκτωβρίου 1980, Hochstrass κατά Δικαστηρίου, υποστηριζόμενου από Συμβούλιο και Επιτροπή, υπόθεση 147/79, Recueil σ. 3005.

κνύεται ότι το Συμβούλιο, κατά τη θέσπιση της μεθόδου Ιουνίου 1976 και του πρώτου κανονισμού εφαρμογής της, δεν αγνοούσε ότι το σύστημα που επελέγη για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών θα επέφερε χρηματικά κέρδη σε ορισμένους υπαλλήλους. Κατά την άποψη των προσφευγόντων, το σύστημα αυτό αντικατοπτρίζει επομένως μελετημένη επιλογή μισθοδοτικής πολιτικής.

2. Στην υπεράσπισή τους τα κοινοτικά όργανα δέχονται βέβαια ότι το Συμβούλιο είχε επίγνωση του κινδύνου να εμφανιστούν οι εν λόγω ανισότητες. Προσθέτουν όμως ότι εντούτοις αιφνιδιάστηκαν τόσο από την έκταση των προσαυξήσεων από τις οποίες επωφελήθηκαν ορισμένοι υπάλληλοι, όσο και από τις ζημίες που υπέστησαν άλλοι. Για να δικαιολογήσει κατά κάποιο τρόπο την πλάνη του, το Συμβούλιο προβάλλει το πολύπλοκο έργο του για την αναπροσαρμογή των αποδοχών το οποίο οφείλεται στην ανάγκη να τηρείται παράλληλη εξέλιξη μεταξύ των αποδοχών των υπαλλήλων των Κοινοτήτων και των αποδοχών των υπαλλήλων των κρατών μελών. Παρατηρώ ότι στη μόνιμη αυτή δυσχέρεια το 1976 προστέθηκε και η απόφαση του Συμβουλίου να επωφεληθεί από την αλλαγή της μεθόδου της ετήσιας αναπροσαρμογής των αποδοχών για να κατέλθει στο 100 % ο διορθωτικός συντελεστής για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο και να αποκτήσουν έτσι οι διορθωτικοί αυτοί συντελεστές την πραγματική τους λειτουργία που είναι να εξισοροπούνται οι διαφορές μεταξύ του κόστους ζωής στις διάφορες χώρες υπηρεσίας [1]. Τα κοινοτικά όργανα τονίζουν ότι αυτός ήταν ο κύριος στόχος του Συμβουλίου και ότι έγινε δεκτός από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των εκπροσώπων του προσωπικού. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι δυσχέρειες τις οποίες το Συμβούλιο ανέλαβε να αντιμετωπίσει δεν απετέλεσαν παρά συνέπεια, δυσάρεστη βέβαια αλλά δευτερεύουσα, της πραγματοποίησης του κύριου στόχου του. Ως προς το σημείο αυτό παρατηρεί εξάλλου ότι είχε την πρόνοια να προβλέψει ενδεχόμενη βελτίωσή τους με τη ρήτρα αναθεώρησης (σημείο V) την οποία συμπεριέλαβε στην απόφασή του του Ιουνίου 1976. Εν πάση περιπτώσει, το Συμβούλιο αρνείται κατηγορηματικά ότι ο τρόπος που επελέγη το 1976 για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών αποτελούσε έκφραση μισθοδοτικής πολιτικής που αποσκοπεί να ευνοήσει, με την πλάγια αυτή οδό, ορισμένες κατηγορίες υπαλλήλων.

3. Κατά τη γνώμη μου, όταν θεσπίστηκε το 1976 η μέθοδος αναπροσαρμογής των αποδοχών, το Συμβούλιο είχε πλήρη επίγνωση ότι το σύστημα που είχε επιλεγεί για να εξουδετερώσει την ενσωμάτωση στους βασικούς μισθούς των διορθωτικών συντελεστών για Βρυξέλλες και Λουξεμβούργο θα προκαλούσε λίγο ώς πολύ σημαντικές αυξήσεις των καθαρών αποδοχών όλων των μονίμων και λοιπών υπαλλήλων, πλην των αγάμων που δεν δικαιούνται τις διάφορες αποζημιώσεις. Επαρκή απόδειξη γι' αυτό αποτελούν τα έγγραφα που προσκομίζουν οι προσφεύγοντες χωρίς να αναφερθώ καν στη ρήτρα αναθεώρησης της οποίας η σημασία αμφισβητήθηκε με την ευκαιρία της εξέτασης ενός άλλου ισχυρισμού και την οποία, για το λόγο αυτό, θα εξετάσω στο πλαίσιο του ισχυρισμού αυτού.

Από τα ίδια όμως αυτά έγγραφα, ειδικότερα από αυτά που αφορούν τις προσπάθειες των κοινοτικών οργάνων να εξαλείψουν τις ανισότητες οι οποίες είχαν εμφανιστεί, προκύπτει ότι, όπως το έχουν ήδη αναφέρει, αιφνιδιάστηκαν από την πρόκληση ζημιών σε ορισμένες περιπτώσεις και από την έκταση των κερδών που δια-

1 — Άρθρα 64 και 65, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.

πιστώθηκαν σε πάρα πολλές άλλες περιπτώσεις.

Νομίζω ότι σε επίρρωση του πορίσματος αυτού συντείνει μια ακόμη ένδειξη. Μόλις το Συμβούλιο διαπίστωσε την έκταση των προσαυξήσεων που προκάλεσε το σύστημα που είχε επιλεγεί, ανέλαβε να τις εξαλείψει. Με τον κανονισμό της 19ης Δεκεμβρίου 1977 (αριθ. 2859/77), περί προσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και των διορθωτικών συντελεστών που εφαρμόζονται επί των αποδοχών και των συντάξεων αυτών, το Συμβούλιο απομακρύνθηκε προσωρινά για ένα έτος από το σύστημα που είχε οδηγήσει στις ανισότητες οι οποίες είχαν διαπιστωθεί το προηγούμενο έτος. Το Συμβούλιο υιοθέτησε οριστικά την ουδέτερη τεχνική της αναπροσαρμογής των φορολογικών κλιμακίων βάσει των διορθωτικών συντελεστών και στις 26 Ιουνίου 1978 τροποποίησε τη μέθοδο που είχε θεσπιστεί προ δύο ετών εκδίδοντας αυθημερόν τον κανονισμό 1461/78, περί τροποποιήσεως των διορθωτικών συντελεστών, «το άρθρο 2 του οποίου τροποποιεί επ' αόριστον τα φορολογικά κλιμάκια βάσει ενός διορθωτικού συντελεστή για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο» [1]. Τέλος, το άρθρο 1 του κανονισμού 160/80 εξάλειψε την αρχική αιτία των ανισοτήτων η οποία εξακολουθούσε να υφίσταται έως τότε.

Ενόψει των στοιχείων αυτών θεωρώ υπερβολική την άποψη ότι το Συμβούλιο είχε επιδιώξει τις προσαυξήσεις που σημειώθηκαν και ακόμα περισσότερο ότι ήταν σημεία μελετημένης μισθοδοτικής πολιτικής του Συμβουλίου. Οι όροι «*μη ηθελημένες προσαυξήσεις* των αποδοχών» του περιέχονται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 160/80 δεν είναι, κατά την άποψή μου, εσφαλμένοι.

Β — Ο δεύτερος λόγος στις υποθέσεις Advernier και Andersen αφορά την παράβαση κανόνων δικαίου, δηλαδή της απόφασης του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1976, περί της μεθόδου αναπροσαρμογής των αποδοχών, και του άρθρου 65 του Κανονισμού. Θα συνεξετάσω το λόγο αυτό μαζί με τον έκτο λόγο στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις που στηρίζεται στην παραβίαση της αρχής «patere legem quam ipse fecisti».

1. Ο λόγος που στηρίζεται στην παράβαση την μεθόδου του 1976, και κατ' επέκταση του άρθρου 65 του κανονισμού, έχει το ακόλουθο περιεχόμενο:

Το άρθρο 1 του κανονισμού 160/80 αντικαθιστά τους πίνακες βασικών μισθών τους οποίους όρισε ο κανονισμός 3084/78, ο οποίος ίσχυε μέχρι τις 30 Ιουνίου 1979, με πίνακες όπου οι μισθοί αυτοί είναι κατώτεροι από 1ης Ιουλίου 1979. Οι ίδιοι όμως οι πίνακες του κανονισμού 3084/78 καταρτίστηκαν βάσει των πινάκων που περιέχονται στον κανονισμό 3177/76, ο οποίος αποτελεί την πρώτη εφαρμογή της μεθόδου που όρισε η απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1976. Αντικαθιστώντας επομένως τους πίνακες αυτούς, ο προσβαλλόμενος κανονισμός παραβαίνει τη μέθοδο του 1976 και, εφόσον αυτή έχει θεσπιστεί για την εφαρμογή του άρθρου 65 του Κανονισμού, παραβιάζει και αυτήν την τελευταία διάταξη. Ειδικότερα, η προβαλλόμενη παράβαση συνίσταται στο ότι ο κανονισμός 160/80, ορίζοντας μισθολογικούς πίνακες όπου οι βασικοί μισθοί είναι κατώτεροι σε σχέση με το προηγούμενο έτος, δεν λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη των αποδοχών των εθνικών δημοσίων υπαλλήλων κατά την περίοδο αναφοράς (1η Ιουλίου

1 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Reischl στην υπόθεση Giuffrida και Campogrande, Συλλογή 1981, σ. 706.

1978-30 Ιουνίου 1979) η οποία αποτελεί το σημείο II, 2, το οποίο αφορά τον ειδικό δείκτη, της απόφασης περί της μεθόδου.

2. Ο λόγος αυτός νομίζω ότι πρέπει να απορριφθεί διότι, όσον αφορά τον κανονισμό 160/80, περιέχει εσφαλμένη κρίση για τη νομική του βάση, τον κυρίως σκοπό του και τη θέση του εντός της ιεραρχίας των σχετικών κανόνων.

Ο συλλογισμός θα ίσχυε αν αφορούσε τον κανονισμό 161/80 ο οποίος αναπροσάρμοσε για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1979 έως 30ής Ιουνίου 1980 τις αποδοχές των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων. Επειδή έχει εκδοθεί συγκεκριμένα βάσει του άρθρου 65 του Κανονισμού, θα πρέπει να το τηρεί καθώς επίσης και την απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976, περί της μεθόδου εφαρμογής. Οι προσφεύγοντες άλλωστε δεν αμφισβητούν ότι έχουν τηρηθεί οι πιο πάνω διατάξεις, όπως επιβεβαιώνεται από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού.

Ο προσβαλλόμενος κανονισμός είναι άλλου είδους. Στηρίζεται απευθείας στο άρθρο 24 της λεγόμενης συνθήκης συγχωνεύσεως των εκτελεστικών οργάνων [1] και έχει ως σκοπό να τροποποιήσει τον ίδιο τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως καθώς και το καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού. Έτσι, στην ιεραρχία των νομικών διατάξεων του κοινοτικού υπαλληλικού δικαίου είναι υπέρτερος του κανονισμού 161/80. Δεν οφείλει επομένως να τηρήσει ούτε το άρθρο 65 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης το οποίο κατέχει ίδια θέση με αυτόν και έχει διαφορετικό στόχο, ούτε, κατά μείζονα λόγο, να τηρήσει την απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976.

Στην ανάλυση αυτή θα μπορούσε εντούτοις να αντιταχθεί ότι το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού τροποποιεί τους πίνακες βασικών μισθών που θέσπισε ο κανονισμός 3084/78 ο οποίος αναπροσάρμοσε τις αποδοχές για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1978 έως 30ής Ιουνίου 1979 σύμφωνα με τους μισθολογικούς πίνακες που είχε θεσπίσει ο κανονισμός 3177/76. Η διάταξη αυτή όμως, επαναλαμβάνω, δεν αποσκοπεί στο να αναπροσαρμόσει τις αποδοχές για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1979 έως 30ής Ιουνίου 1980· αποβλέπει να εξαλείψει την πηγή των ανισοτήτων που προκλήθηκαν το 1976. Με τον τρόπο αυτό μήπως η διάταξη αυτή παραβαίνει την απόφαση του 1976;

Η απάντηση είναι αρνητική. Αφενός μεν είδαμε ότι για το μέλλον το σύστημα που επέλεξε η απόφαση για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών είχε ήδη τροποποιηθεί προηγουμένως, καταρχάς προσωρινά με τον κανονισμό 2857/77 έπειτα οριστικά με την απόφαση της 29ης Ιουνίου 1978 η οποία τροποποίησε το σημείο II, 2, γ της απόφασης της 29ης Ιουνίου 1976 και του κανονισμού 1471/78 της ίδιας ημέρας. Αφετέρου δε ούτε η απόφαση του 1976 ούτε το άρθρο 65 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ούτε οιαδήποτε γενική αρχή του δικαίου απαγόρευαν την εξάλειψη των ανισοτήτων που είχαν σημειωθεί, υπό τον όρο να μην έχει αναδρομική ισχύ. Αντίθετα, κατά την έκδοση της απόφασης του 1976, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι δεν είχε την πρόθεση «να περιορίσει τη διακριτική του ευχέρεια πέρα από ό,τι απορρέει από την εφαρμογή του άρθρου 65 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης». Η ρήτρα αναθεώρησης που περιέχεται στην απόφαση αυτή επιτρέπει στο Συμβούλιο επιπλέον να εξαλείφει ενδεχόμενες ανισότητες.

Δεν είναι επομένως λυσιτελείς οι αποφάσεις του Δικαστηρίου που παραθέτουν οι προσφεύγοντες και οι οποίες επιβάλλουν στο Συμβούλιο την υποχρέωση να τηρεί τη

1 — Συνθήκη περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων η οποία υπεγράφη στις Βρυξέλλες στις 8 Απριλίου 1965.

μέθοδο αναπροσαρμογής των αποδοχών την οποία ανέλαβε να ακολουθήσει [1].

3. Για τους ίδιους λόγους δεν έχει αποδειχθεί ούτε η παραβίαση της αρχής που περιέχεται στο ρητό «patere legem quam ipse fecisti».

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι το Συμβούλιο όφειλε να τηρήσει την αρχή αυτή ακολουθώντας το σύστημα που επέλεξε το 1976 για την εξουδετέρωση της ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών. Εκδίδοντας όμως τους κανονισμούς 160 και 161/80 απομακρύνθηκε και επομένως παραβίασε την παραπάνω αρχή.

Όπως όμως έχω ήδη αναφέρει, ο κανονισμός 161/80 εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της μεθόδου του 1976. Ως προς τον κανονισμό 160/80 δεν υπήρχε λόγος να είναι σύμφωνος προς σύστημα ξένο προς το σκοπό του.

Γ — 1. Σε όλες τις υποθέσεις οι προσφεύγοντες επικαλούνται παραβίαση της αρχής της προνοίας η οποία απορρέει από τη γενική υποχρέωση που υπέχουν τα κοινοτικά όργανα για χρηστή διοίκηση και την οποία οφείλουν να επιδεικνύουν κατά την άσκηση της κανονιστικής τους αρμοδιότητας.

Παρά όμως τις προειδοποιήσεις ιδίως των εκπροσώπων του προσωπικού, το Συμβούλιο εξέδωσε το 1976 μέθοδο αναπροσαρμογής των αποδοχών και κανονισμό που έχει ως βάση τη μέθοδο αυτή από τον οποίο γνώριζε ότι θα προέκυπταν χρηματικά οφέλη για ορισμένους υπαλλήλους.

Δεν μπορεί συνεπώς να προφασίζεται υποτιθέμενη πλάνη για να επιβάλει πολλά έτη αργότερα διορθωτικά μέτρα τα οποία, συν τοις άλλοις, έχουν αναδρομική ισχύ.

2. Πληθώρα λόγων με οδηγούν στην απόρριψη του ισχυρισμού αυτού. Η αμέλεια βέβαια που επιδεικνύεται κατά την άσκηση της κανονιστικής εξουσίας μπορεί αναμφισβήτητα να προβληθεί προς υποστήριξη αγωγής αποζημίωσης. Αμφιβάλλω όμως ότι μπορεί να αποτελέσει η ίδια λόγο ακυρότητας που μπορεί να προβληθεί προς υποστήριξη προσφυγής ακύρωσης. Αν εν πάση περιπτώσει συνέβαινε το αντίθετο, ο ισχυρισμός αυτός θα μπορούσε να προβληθεί λυσιτελώς κατά του κανονισμού που εκδόθηκε αμελώς, δηλαδή του κανονισμού 3177/76, σίγουρα όμως όχι κατά του κανονισμού που αποβλέπει να καλύψει την αμέλεια. Εφόσον τα εκκαθαριστικά σημειώματα αποδοχών και καθυστερούμενων αποδοχών, των οποίων ζητείται η ακύρωση, έχουν υπολογιστεί βάσει των κανονισμών 160 και 161/80 του Συμβουλίου, προς υποστήριξη της ένστασής τους για έλλειψη νομιμότητας των κανονισμών αυτών οι προσφεύγοντες μπορούν να προβάλλουν μόνο τα ελαττώματα που φέρουν οι κανονισμοί αυτοί. Δεν μπορούν να προβάλλουν κατ' ένσταση αμέλεια κατά την έκδοση προγενέστερης κανονιστικής πράξης, η οποία δεν αποτελεί νομική βάση των ατομικών αποφάσεων των οποίων ζητούν την ακύρωση.

Αν εξάλλου γίνει δεκτή η άποψη των προσφευγόντων, κάθε διοικητική αρχή θα εκτίθεται στον κίνδυνο οι αποφάσεις της να ακυρώνονται για το λόγο ότι παρεκκλίνουν από γνώμες, ακόμη και κρίσεις, που έχουν εκφραστεί κατά τη διαδικασία επεξεργασίας τους, ενώ συνήθως οι γνώμες, όπως

1 — 5 Ιουνίου 1973, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, υπόθεση 81/72, Recueil σ. 575, και 26 Ιουνίου 1975, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, υπόθεση 70/74, Recueil σ. 795, στις οποίες πρέπει να προστεθούν: 6 Οκτωβρίου 1982, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, υπόθεση 59/81, Συλλογή 1982, σ. 3329.

στην προκειμένη περίπτωση, στερούνται δεσμευτικού χαρακτήρα.

Δ — Όλοι οι προσφεύγοντες επικαλούνται παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

Η αρχή αυτή η οποία υπέχει θέση γενικής αρχής του δικαίου και έχει επομένως υπέρτερη αξία των κανόνων του παράγωγου κοινοτικού δικαίου, όπως οι κανονισμοί του Συμβουλίου, εκφράζει την ιδέα ότι οι διοικούμενοι και οι εκπρόσωποί τους δικαίως έχουν εμπιστοσύνη ότι η κοινοτική αρχή θα τηρήσει τις υποχρεώσεις της.

Οι προσφεύγοντες θεωρούν ότι η αρχή αυτή υπέστη πολλαπλές παραβιάσεις τις οποίες θα εξετάσω διαδοχικά.

1. Δέχονται μεν ότι η ρήτρα αναθεώρησης της απόφασης του 1976, περί της μεθόδου, επιτρέπει την τροποποίησή της, αρνούνται όμως να αναγνωρίσουν ότι το Συμβούλιο έχει την εξουσία να προβεί μονομερώς στην τροποποίηση αυτή. Φρονούν ότι η απόφαση περί της μεθόδου καταρτίστηκε εντός συμβατικού πλαισίου και επομένως οι αναθεωρήσεις της πρέπει να επέλθουν υπό την ίδια μορφή.

Βέβαια, το 1977 (κατά την έκδοση του κανονισμού 2859/77) και το 1978 (όταν άλλαξε η ίδια η μέθοδος και εκδόθηκε ο κανονισμός 1461/78) οι εκπρόσωποι του προσωπικού συμφώνησαν να τροποποιηθεί εφεξής το σύστημα ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών στους μισθολογικούς πίνακες, είναι όμως δεδομένο ότι δεν συνήνεσαν στην τροποποίηση που επέφερε ο κανονισμός 160/80.

Η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

Επιμένω στο γεγονός ότι ο κανονισμός 160/80 δεν επιφέρει τροποποίηση του συστήματος ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών στους μισθολογικούς πίνακες το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976· η τροποποίηση αυτή αποτελεί έργο της διορθωτικής απόφασης της 26ης Ιουνίου 1978. Στόχος του κανονισμού είναι να καταργήσει τα αποτελέσματα του συστήματος του 1976, τα οποία ήσαν γενεσιουργοί ανισοτήτων, τα οποία διατηρούνταν αφότου το σύστημα εφαρμόστηκε με τον κανονισμό 3177/76 και τα οποία δεν εξαλείφθηκαν με την απόφαση του 1978, διότι ίσχυε μόνο για το μέλλον.

Εν πάση περιπτώσει, στο ισχύον σύστημα επεξεργασίας των κανονιστικών πράξεων η αρμόδια για την έκδοσή τους αρχή δικαιούται να τροποποιεί μονομερώς τις προηγούμενες πράξεις της. Το Συμβούλιο επομένως είχε την εξουσία να εκδώσει τον κανονισμό 160/80 ο οποίος καταργεί οριστικά τα αμφισβητούμενα αποτελέσματα του κανονισμού 3177/76, παρά τις επιφυλάξεις των εκπροσώπων του προσωπικού.

2. Οι προσφεύγοντες φρονούν επίσης ότι η ρήτρα αναθεώρησης που περιέχεται στην απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1976 δεν δικαιολογεί την προσβολή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης τους ότι θα εξακολουθούσε να ισχύει το σύστημα που επελέγη κατά την έκδοση της απόφασης αυτής για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών. Μοναδικός σκοπός της ρήτρας αυτής ήταν να δημιουργήσει το κατάλληλο πλαίσιο, το οποίο θα ισχύει για αόριστο χρόνο, για να επιτευχθεί η αναθεώρηση της ίδιας της μεθόδου. Το Συμβούλιο, χρησιμοποιώντας τη ρήτρα αυτή για να επανεξετάσει το σύστημα που θεσπίστηκε το 1976 για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών, δεν της απέδωσε την ορθή ερμηνεία. Πράγματι, καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας διαλόγου με τους εκπρόσωπους του προσωπικού, το Συμβούλιο ποτέ δεν τους ανακοίνωσε την πρόθεσή του να χρησιμοποιήσει κατ' αυτόν τον τρόπο τη ρήτρα αναθεώρησης. Έτσι, ακόμη και οι πιο καταρτισμένοι στο θέμα υπάλληλοι εύλογα

είχαν πιστέψει ότι η ρήτρα αυτή δεν κάλυπτε οπωσδήποτε τα αποτελέσματα του συστήματος ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών.

Η αιτίαση αυτή είναι επίσης απορριπτέα. Αν ήταν βάσιμη για λόγους που έχω ήδη αναφέρει, θα επέφερε πράγματι την έλλειψη νομιμότητας όχι του κανονισμού 160/80, αλλά της τροποποιητικής απόφασης του 1978. Επιπλέον, ανεξάρτητα από τα προηγούμενα, διαπιστώνεται ότι η ερμηνεία των προσφευγόντων δεν συμβιβάζεται με τη διατύπωση της ρήτρας αναθεώρησης η οποία περιλαμβάνει την εκ μέρους του Συμβουλίου εξέταση «των αποτελεσμάτων της εφαρμογής της μεθόδου, προκειμένου... να εξαλειφθούν ενδεχόμενες ανισότητες».

3. Τέλος, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται επικουρικώς ότι δικαίως μπορούσαν να πιστεύουν ότι το Συμβούλιο θα διατηρούσε τις βάσεις υπολογισμού που περιέχονται στον κανονισμό 3177/76, αν όχι από το 1976, τουλάχιστον αφότου εκδόθηκε η απόφαση της 26ης Ιουνίου 1978, η οποία θεσπίζει νέα μέθοδο για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών, και ο κανονισμός 1461/78 της ίδιας ημέρας, ο οποίος την εφαρμόζει για πρώτη φορά. Στις αιτιολογικές σκέψεις της πρότασης κανονισμού της Επιτροπής — που κατέληξε στον πιο πάνω κανονισμό — η Επιτροπή σημείωσε ότι θεωρούσε «ως μη ενδεδειγμένη την επανεξέταση της βάσης υπολογισμού που είχε επιλέξει προηγουμένως το Συμβούλιο». Οι εκπρόσωποι του προσωπικού από την πλευρά τους, κατά τη διαδικασία διαλόγου που προηγήθηκε της έκδοσης της νέας μεθόδου ενσωμάτωσης, επέμεναν να τονίσουν ότι, «όσον αφορά το παρελθόν, οι αποφάσεις που έχουν μεσολαβήσει, πρέπει να διατηρηθούν όπως έχουν. Πράγματι, θα ήταν αδιανόητο το Συμβούλιο να επανεξετάζει τις ίδιες τις αποφάσεις του που έλαβε με πλήρη επίγνωση και παρά τις προειδοποιήσεις... ως προς τις δυσχέρειες που θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτές» [1] και το Συμβούλιο δεν εξέφρασε καμιά επιφύλαξη επί του σημείου αυτού.

Η επιχειρηματολογία αυτή, κατά την άποψή μου, είναι σαθρή. Τι αποκαλύπτουν πράγματι τα στοιχεία που αναφέρουν οι προσφεύγοντες; Όσον αφορά την Επιτροπή, επιβάλλεται ένα συμπέρασμα: το 1979 δεν είχε την ίδια γνώμη με το 1978 διότι πρότεινε στο Συμβούλιο το κείμενο που κατέληξε στον κανονισμό 160/80. Η διαπίστωση αυτή δεν είναι εντούτοις καθοριστική. Το Συμβούλιο βέβαια δεν μπορεί να εκδώσει κανονισμό παρά μόνο μετά από πρόταση της Επιτροπής, χωρίς όμως να υποχρεούται να την υιοθετήσει. Μπορούσε επομένως να εκδώσει τον εν λόγω κανονισμό ακόμη και αν η Επιτροπή δεν είχε αλλάξει γνώμη.

Ως προς το Συμβούλιο, ουδόλως αποδεικνύεται ότι η αδράνειά του στην παραπάνω δήλωση των εκπροσώπων του προσωπικού πρέπει να θεωρηθεί ως συναίνεση. Εφόσον η θέσπιση των μέτρων του 1978 δεν εξάλειψε τις ανισότητες που είχαν προκληθεί στους μισθολογικούς πίνακες λόγω της παλιάς μεθόδου ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών, αντίθετα δεν προκαλεί καμιά έκπληξη το ότι το Συμβούλιο αποφάσισε να μη διατηρήσει οριστικά την άνιση αυτή μεταχείριση. Εν πάση περιπτώσει, στην προκειμένη περίπτωση ελλείπουν ακριβείς διαβεβαιώσεις της διοίκησης προς τους ενδιαφερόμενους, οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση — σύμφωνα με τη νομολογία

1 — Είναι καταφανώς απαράδεκτο το αίτημα του Συμβουλίου να αφαιρεθεί από τη δικογραφία το έγγραφο αυτό, για το λόγο ότι είναι εμπιστευτικό, απόσπασμα του οποίου αποτελεί το τμήμα αυτό, καθόσον το ίδιο αυτό έγγραφο προσκομίστηκε στην υπόθεση Giuffrida και Camporgrande κατά Συμβουλίου, χωρίς αντίρρησή του.

του Δικαστηρίου — για να γίνει δεκτή η παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης [1].

Υπό τις συνθήκες αυτές, ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Ε — Σε όλες τις υποθέσεις επίσης οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι ο κανονισμός 160/80 προσέβαλε τα κεκτημένα δικαιώματά τους.

Εξετάζοντας τον ισχυρισμό αυτό, θα ασχοληθώ συγχρόνως με δυο ιδιαίτερους ισχυρισμούς στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις. Όπως είναι διατυπωμένος ο ισχυρισμός για τη μη τήρηση της αρχής της δικαιοσύνης, συμπίπτει πράγματι σε μεγάλο μέρος με τον ισχυρισμό για παραβίαση των κεκτημένων δικαιωμάτων καθόσον συνίσταται στο ότι «προσβάλλεται η δικαιοσύνη όταν επιτρέπεται στη διοίκηση να ανατρέπει κεκτημένες καταστάσεις, ... οι οποίες έχουν αναπτύξει τα αποτελέσματά τους επί πολλούς μήνες, ακόμη και έτη». Θα αναπτύξω επίσης την άποψή μου όσον αφορά την επικαλούμενη παράβαση του άρθρου 85 του Κανονισμού.

1. Κατά τους προσφεύγοντες, ο κανονισμός 3177/76 αναγνώρισε δικαιώματα στους παραλήπτες του υπό την έννοια ότι οι βασικοί μισθοί που ισχύουν στην περίπτωσή τους θα υπολογίζονται σύμφωνα με το σύστημα που επελέγη το 1976 για την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών, ενόσω τουλάχιστον ισχύει η μέθοδος του 1976.

Ο κανονισμός όμως 160/80, ο οποίος εξεδόθη ενόσω ίσχυε η μέθοδος, θίγει τα δικαιώματα αυτά τόσο διότι ισχύει αναδρομικά από 1ης Ιουλίου 1979, όσο και διότι από την ημέρα αυτή όρισε το ποσό των αποδοχών σε επίπεδο κατώτερο του επιπέδου που ίσχυε στις 30 Ιουνίου του ίδιου έτους.

1 — Κατά την έννοια αυτή, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Capotorti στην υπόθεση 268/80, Guglielmi κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1981, σ. 2307.

2. Ο ισχυρισμός αυτός δεν είναι επίσης βάσιμος διότι καταλήγει να αποδίδει εσφαλμένη έννοια στη νομική φύση της σχέσης μεταξύ των υπαλλήλων και των κοινοτικών οργάνων. Η σχέση αυτή δεν είναι συμβατικής φύσης· απορρέει καθαρά από κανονισμό, από το νόμο. Συνεπώς, το Συμβούλιο, αρχή επιφορτισμένη με κανονιστική αρμοδιότητα, δικαιούται να επιφέρει ανά πάσα στιγμή μεταβολές στις διατάξεις του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης τις οποίες κρίνει ενδεδειγμένες για το συμφέρον της υπηρεσίας [2]. Όπως παρατήρησε πολύ ορθώς η Επιτροπή, το ποσό των αποδοχών των υπαλλήλων προσδιορίζεται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης [3]. Το ποσό αυτό επομένως μπορεί να μεταβάλλεται ανά πάσα στιγμή στο μέλλον χωρίς οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να αξιώσουν να διατηρηθεί στα προηγούμενα επίπεδα.

Σύμφωνα όμως με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η νέα κανονιστική ρύθμιση δεν μπορεί να έχει αναδρομική ισχύ επί των καθυστερούμενων αποδοχών που έχουν ήδη καταστεί ληξιπρόθεσμες υπό το κράτος των προηγουμένων διατάξεων. Επί των αποδοχών αυτών οι υπάλληλοι έχουν κεκτημένο δικαίωμα διότι το δικαίωμα αυτό γεννήθηκε υπό το κράτος συγκεκριμένου νόμου, προγενέστερου της τροποποίησης που αποφάσισε η αρμόδια αρχή [4].

Στην προκειμένη περίπτωση ο κανονισμός 160/80 δεν θίγει τα κεκτημένα δικαιώματα των υπαλλήλων επί των ήδη ληξιπρόθεσμων καθυστερούμενων αποδοχών ή συντάξεων. Πράγματι, αφενός μεν προβλέπει ότι δεν θα γίνει καμιά επιστροφή επί των χρηματικών αποδοχών που καταβλήθηκαν κατά την περίοδο μεταξύ 1ης Ιουλίου 1979 και της ημερομηνίας

2 — Κατά την έννοια αυτή: προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mayras στην υπόθεση 28/74, F. Gillet κατά Επιτροπής, Recueil 1975, σ. 477-478.

3 — Άρθρο 66, για τους βασικούς μισθούς.

4 — Δεύτερο τμήμα, 19 Μαρτίου 1975, Gillet, αναφερθείσα υπόθεση, σκέψη 5, Recueil σ. 473· κατά την αυτή έννοια, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mayras στην υπόθεση αυτή, Recueil σ. 478.

ενάρξεως ισχύος του κανονισμού [1], αφετέρου δε θεσπίζει υπέρ των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων που επωφελήθηκαν από τις αυξήσεις των χρηματικών αποδοχών μεταβατικό καθεστώς το οποίο τους διασφαλίζει στο μέλλον τουλάχιστον τη διατήρηση των προγενέστερων καθαρών αποδοχών τους [2].

Σημειώνω τέλος ότι αυτές οι μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες αποκλείουν ρητά οιαδήποτε επιστροφή, αποτελούν σαφή απόδειξη ότι κακώς οι προσφεύγοντες στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις επικαλούνται παράβαση του άρθρου 85 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης περί αναζητήσεως αχρεωστήτου.

ΣΤ — Οι δυο τελευταίοι ισχυρισμοί που αφορούν την εσωτερική νομιμότητα του κανονισμού που εκδόθηκε, τους οποίους προβάλλουν μόνο οι προσφεύγοντες στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις, μπορούν ταχέως επίσης να απορριφθούν.

1. Υποτίθεται ότι η αρχή της ισότητας μεταξύ υπαλλήλων για τον υπολογισμό των μισθών τους, αρχή την οποία εγγυάται ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης, παραβιάστηκε διότι το άρθρο 1 του κανονισμού 160/80 μείωσε τους βασικούς μισθούς μόνο των υπαλλήλων που προσλήφθηκαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 1977.

Στο σημείο αυτό αρκεί η παρατήρηση ότι ο κανονισμός έχει εφαρμογή επί όλων των μονίμων και λοιπών υπαλλήλων από 1ης Ιουλίου 1979, ανεξάρτητα του χρόνου της πρόσληψής τους. Ο κανονισμός προβαίνει βέβαια σε μια διάκριση, αλλά μόνο κατά τη θέσπιση μεταβατικών μέτρων υπέρ των υπαλλήλων που υφίστανται μείωση των μελλοντικών χρηματικών αποδοχών τους κατόπιν της εφαρμογής των νέων πινάκων των βασικών μισθών [3]. Συνεπώς, οι υπάλληλοι αυτοί δεν έχουν έννομο συμφέρον να επικαλεστούν την αρχή της ισότητας η οποία, κατά τα λοιπά, δεν υπέστη καμιά παραβίαση διότι το Συμβούλιο νομίμως έκρινε ότι δεν βρίσκονταν στην ίδια θέση με τους άλλους υπαλλήλους και ότι, επομένως, αποτελούσαν ξεχωριστή κατηγορία που μπορεί να προσδιοριστεί αντικειμενικά.

2. Τέλος, προφανώς δεν είναι δυνατό να αποδοθεί στις προσβαλλόμενες πράξεις ότι χρησιμοποίησαν τους διορθωτικούς συντελεστές ως μέσο μισθοδοτικής πολιτικής, ενώ σκοπός τους είναι να διασφαλίσουν την ίση μεταχείριση μεταξύ όλων των υπαλλήλων ανεξάρτητα του τόπου υπηρεσίας τους [4] και να εξασφαλίσουν ταχεία αναπροσαρμογή των αποδοχών σε περίπτωση αισθητής μεταβολής του κόστους ζωής σε έναν τόπο υπηρεσίας [5] πράξη η οποία συνιστά κατάχρηση εξουσίας.

Τέτοιος ισχυρισμός δεν μπορεί να προβάλλεται λυσιτελώς ούτε κατά των κανονισμών που εκδόθηκαν κατά το 1980 ούτε εξάλλου κατά της απόφασης της 29ης Ιουνίου 1976 και κατά του κανονισμού 3177/76. Όπως είδαμε, με τους κανονισμούς αυτούς επιδιώχθηκε οι διορθωτικοί συντελεστές να επανακτήσουν τη λειτουργία τους βάσει του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, όπως την εξέθεσαν οι προσφεύγοντες, και ο κανονισμός 160/80 απλώς εξάλειψε τις ανισότητες που προκάλεσε το σύστημα το οποίο επελέγη για το σκοπό αυτό. Η αιτίαση αυτή έπρεπε να στραφεί κατά της μισθοδοτικής πολιτικής που θέσπισε το Συμβούλιο το 1972 από την οποία όμως απομακρύνθηκε η απόφαση του 1976 βάσει της οποίας η αύξηση των αποδοχών, αντί να γίνεται με αναπροσαρμογή των βασικών μισθών που αναφέρονται στο άρθρο 66, διενεργούνταν με τη χρήση των διορθωτικών συντελεστών.

1 — Άρθρο 2, παράγραφος 1, α).

2 — Άρθρο 2, παράγραφος 1, β).

3 — Άρθρο 2.

4 — Άρθρο 64.

5 — Άρθρο 65, παράγραφος 2.

Ζ — Απομένει να εξετάσω τους λόγους περί εξωτερικής νομιμότητας που επικαλούνται οι προσφεύγοντες και οι οποίοι στηρίζονται σε παραβίαση ουσιώδους τύπου [1] και σε έλλειψη αρμοδιότητας του Συμβουλίου να εκδώσει τον κανονισμό 160/80 [2].

1. Μπορώ να απορρίψω συνοπτικά τον τελευταίο αυτό λόγο.

Κατά τους προσφεύγοντες, το Συμβούλιο όφειλε να εκδώσει τον κανονισμό 160/80 κατ' εφαρμογή του άρθρου 65 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης και όχι του άρθρου 24 της συνθήκης συγχώνευσης, διότι το άρθρο του 1 καταργεί και αντικαθιστά με νέους τους μισθολογικούς πίνακες που είχαν θεσπιστεί με κανονισμό που εξέδωσε το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 65.

Η επιχειρηματολογία αυτή όμως αγνοεί το γεγονός ότι ο εν λόγω κανονισμός, πλην του άρθρου 1, περιλαμβάνει ένα δεύτερο άρθρο το οποίο θεσπίζει μεταβατικές διατάξεις για τις οποίες το άρθρο 65 δεν μπορεί να αποτελέσει επαρκές νομικό έρεισμα και ότι οι διατάξεις αυτές δεν μπορούν να αποσυνδεθούν από τις διατάξεις του άρθρου 1, καθόσον μετριάζουν τις αρνητικές τους συνέπειες για τους υπαλλήλους που μέχρι τότε είχαν επωφεληθεί από τις ανισότητες που δημιουργήθηκαν το 1976.

2. Κατά τους προσφεύγοντες στις άλλες υποθέσεις, ο κανονισμός 160/80 εξεδόθη κατά παραβίαση ουσιώδους τύπου από τρεις απόψεις: άγνοια της γνώμης του Κοινοβουλίου, παράβαση της κοινής δήλωσης της 4ης Μαρτίου 1975 για τη συγχώνευση των κοινοτικών οργάνων, παράβαση της απόφασης για διάλογο με το προσωπικό.

α) Ισχυρίζονται ότι από δυο γεγονότα αποδεικνύεται ότι το Συμβούλιο, εκδίδοντας στις 21 Ιανουαρίου 1980 τον κανονισμό 160/80, δεν εξέτασε πράγματι τη γνώμη του Κοινοβουλίου που εξεδόθη στις 18 Ιανουαρίου. Αφενός μεν, ήδη από τις 17 Ιανουαρίου 1980, το Συμβούλιο ανακοίνωσε επίσημα στους εκπρόσωπους του προσωπικού την απόφασή του να εκδώσει το κείμενο του κανονισμού 160/80. Για να κριθεί επομένως κατά πόσο το Συμβούλιο τήρησε πράγματι τη διαδικασία διαβούλευσης με το Κοινοβούλιο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ημερομηνία της 17ης Ιανουαρίου. Αφετέρου δε, η 18η Ιανουαρίου 1980 ήταν ημέρα Παρασκευή και η 21η Ιανουαρίου ήταν Δευτέρα. Η εγγύτητα των δυο αυτών ημερομηνιών, μεταξύ των οποίων μεσολαβεί ένα Σάββατο και μια Κυριακή, και η πλήρης απόρριψη των παρατηρήσεων που περιέχονται στην αρνητική γνώμη αποδεικνύουν ότι το Συμβούλιο δεν ήταν σε θέση και δεν είχε την πρόθεση να λάβει σοβαρά υπόψη του τη γνώμη αυτή.

Από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Οκτωβρίου 1980 στις υποθέσεις της ισογλυκόζης [3] προκύπτει ότι η τήρηση του ουσιώδους τύπου που αποτελεί, επί ποινή ακυρότητας, η κανονική διαβούλευση με το Κοινοβούλιο έχει την έννοια ότι το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει τη γνώμη του και ότι δεν αρκεί στο σημείο αυτό η απλή αίτηση γνώμης, εκτός αν έχουν εξαντληθεί όλες οι διαδικαστικές δυνατότητες για την έκδοσή της. Έχω επιπλέον την άποψη, όπως και οι προσφεύγοντες, ότι μια πράξη πρέπει να θεωρηθεί άκυρη για παραβίαση ουσιώδους

1 — Υποθέσεις 211, 260 και 262/80.

2 — Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις.

3 — SA Roquette frères κατά Συμβουλίου, υπόθεση 138/79, σκέψεις 32 έως 37, Recueil σ. 3360 και 3361, και Maizena GmbH κατά Συμβουλίου, υπόθεση 139/79, σκέψεις 33 έως 38, Recueil σ. 3424 και 3425.

τύπου εφόσον αποδειχθεί ότι ο εκδότης της παρέλειψε να εξετάσει τη γνώμη που πρέπει να εκδοθεί για να είναι η πράξη νόμιμη.

6) Η προκειμένη όμως περίπτωση διαφέρει από τις υποθέσεις της ισογλυκόζης από δυο απόψεις. Καταρχάς είναι βέβαιο ότι ο κανονισμός 160/80 θεσπίστηκε μετά την έκδοση της γνώμης του Κοινοβουλίου. Στη συνέχεια πρέπει να σημειωθεί ότι το Συμβούλιο όχι μόνο ζήτησε τη γνώμη του Κοινοβουλίου ήδη από τις 29 Ιουνίου 1979, αλλά αργότερα ζήτησε επιπλέον να εφαρμοστεί η κατεπείγουσα διαδικασία [1].

Από τα έγγραφα που προσκόμισε το Συμβούλιο μετά τη συζήτηση αποδεικνύεται ακόμη ότι κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων της 15ης και 16ης Ιανουαρίου 1980 (620ή σύνοδος του Συμβουλίου) τα μέλη του δεν μπόρεσαν να καταλήξουν σε συμφωνία για την έκδοση του μελλοντικού κανονισμού 160/80. Εφόσον η επόμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου ήταν στις 21 Ιανουαρίου (621η σύνοδος), ένας από τους αντιπροσώπους του δεν μπορούσε στις 17 Ιανουαρίου να κάνει την επίσημη δήλωση που επικαλούνται οι προσφεύγοντες. Τέλος, από τα ίδια αυτά έγγραφα αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων επανεξέτασε από τις 18 Ιανουαρίου το φάκελο των αποδοχών των υπαλλήλων ενόψει της γνώμης του Κοινοβουλίου και μπόρεσε αυθημερόν να συστήσει στο Συμβούλιο τη θέσπιση των επίδικων κανονισμών.

Αποδεικνύεται επομένως ότι το Συμβούλιο εγκύρως έλαβε υπόψη τη γνώμη του Κοινοβουλίου.

1 — Στις 23 Αυγούστου, 29 Οκτωβρίου και 27 Νοεμβρίου 1979.

3. Βραχύτερη θα είναι η εξέταση των δύο τελευταίων σκελών του λόγου.

α) Όπως είναι γνωστό, η διαδικασία διαβούλευσης μεταξύ Συνέλευσης και Συμβουλίου, η οποία θεσπίστηκε με την κοινή δήλωση της 4ης Μαρτίου 1975, «δύναται να εφαρμόζεται επί των κοινοτικών πράξεων γενικής ισχύος οι οποίες έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις και των οποίων η έκδοση δεν επιβάλλεται από προϋπάρχουσες πράξεις» (σημείο 2) [2].

Οι προσφεύγοντες φρονούν ότι η διαδικασία αυτή παραβιάστηκε διότι το Κοινοβούλιο θεώρησε με την απόφασή του της 18ης Ιανουαρίου ότι στην προκειμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της και ζήτησε ρητά από το Συμβούλιο να εφαρμόσει τη διαδικασία αυτή σε περίπτωση που είχε την πρόθεση να παρεκκλίνει από τη γνώμη του Κοινοβουλίου.

Χωρίς να είναι απαραίτητο να κριθεί κατά πόσο η εν λόγω δήλωση αποτελεί απλώς δέσμευση πολιτικού χαρακτήρα ή παράγει έννομα αποτελέσματα, αρκεί να παρατηρηθεί ότι ο κανονισμός 160/80 δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως πράξη με σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις διότι ο κανονισμός 161/80 κατήργησε το άρθρο 1 του κανονισμού 160/80 την ημέρα που άρχισε να ισχύει, εξάλλου δε το άρθρο 2 είχε εφαρμογή μόνο σε περίπου 5 % όσων είχαν επωφεληθεί από τις ανισότητες. Η προϋπόθεση αυτή είναι αντικειμενικής φύσης και, εφόσον ήταν σαφές ότι δεν συνέτρεχε, ένα από τα ενδιαφερόμενα κοινοτικά όργανα δεν είχε αρμοδιότητα να επιβάλει στα άλλα

2 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Reischl στην υπόθεση Giuffrida και Campogrande, Συλλογή 1981, σ. 713 και 714.

να προσφύγουν σε διαδικασία που υπόκειται στην προϋπόθεση αυτή.

6) Επειδή η επιχειρηματολογία των προσφευγόντων επί του τελευταίου σκέλους του λόγου, σχετικά με τη διαδικασία διαλόγου με τους εκπρόσωπους του προσωπικού, είναι ίδιο και στην υπόθεση 64/80, Giuffrida και Campogrande, θα υιοθετήσω την άποψη που εξέφρασε επί των ζητημάτων αυτών ο γενικός εισαγγελέας Reischl στις προτάσεις του στην υπόθεση αυτή [1]. Για τους λόγους που αναπτύσσει, θεωρώ επίσης ότι το τελευταίο αυτό σκέλος είναι αβάσιμο.

Για όλους τους λόγους αυτούς, προτείνω το Δικαστήριο:

— να απορρίψει τις προσφυγές ως αβάσιμες,

— κατ' εφαρμογή του άρθρου 70 του κανονισμού διαδικασίας, τα κοινοτικά όργανα να φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα.

1 — Συλλογή 1981, σ. 713, 714.